

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr XVIII/135/2016
Rady Miejskiej Będzina
z dnia 24 lutego 2016

**Raport z realizacji Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii za rok
2015**

Wydział Polityki Społecznej i Działalności Gospodarczej
luty 2016

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 roku, przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy i obejmuje: zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem, udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej, prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych, wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii, pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

W celu realizacji powyższych zadań został przyjęty uchwałą Nr XLV/437/2013 Rady Miejskiej Będzina z dnia 18 grudnia 2013 roku Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2020, którego cele pozostawały kompatybilne z kierunkami działań wynikającymi z Krajowego i Narodowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

Ostatnia dekada XX wieku to sygnały spadku używania nielegalnych substancji psychoaktywnych. Wyniki badań Instytutu Psychiatrii i Neurologii (ESPAD) i Fundacji CBOS (Młodzież) odnotowały zmniejszenie się rozpowszechniania używania narkotyków w latach 2003 – 2007 i 2008. Zaobserwowano również istotną poprawę sytuacji epidemiologicznej i zdrowotnej w zakresie narkotyków i narkomanii, w tym poprawę stanu zdrowia i bezpieczeństwa zarówno osób używających substancji psychoaktywnych w sposób problemowy, jak i osób sięgających po nie w sposób incydentalny.

Uzależnienie od narkotyków dotyczy zarówno dzieci (w tym noworodków), jak i dorosłych. Długotrwałe przyjmowanie narkotyków prowadzi do ruiny całego ustroju. Narkomani na skutek zmniejszonej odporności częściej zapadają na choroby zakaźne (gruźlicę, padaczkę, AIDS). Matki narkomanki mają przedwczesne i skomplikowane porody, a u noworodków mogą wystąpić objawy głodu narkotycznego. Dzieci te, są często opóźnione w rozwoju fizycznym oraz psychicznym. Przyczyn uzależnienia od narkotyków upatruje się przede wszystkim w braku zaspokojenia potrzeb. Chłód, rygorizm rodziców, obojętność, samotność dziecka, brak norm – prowadzą do deprawacji, która najczęściej przejawia się różnego rodzaju lękami, przeszkadzającymi w normalnym rozwoju osobowości. Poszukiwanie nisz bezpieczeństwa jest wówczas naturalnym odruchem. Jeżeli młody człowiek napotyka na swej drodze inną osobę lub grupę osób uzależnionych, która za przyłączenie się i wspólne używanie narkotyków daje jej poczucie przynależności i uczestnictwa, może chętnie

do niej przystać. Uzależnienie narkotyczne jest chorobą, która sprawia przede wszystkim silny ból fizyczny i psychiczny. Najprostszym sposobem uśmierzenia tego bólu jest przyjęcie środka, który pozwoli nam znaleźć zapomnienie. Tym środkiem jest narkotyk, przyjmowany w coraz większych dawkach. Regularne przyjmowanie narkotyku skutkuje odpowiednim przystosowaniem się metabolizmu komórkowego organizmu. Na brak dawki organizm reaguje głodem narkotycznym (objawy abstynencyjne), czyli bólem mięśni, niepokojem, mdłościami, biegunką, halucynacjami, delirium aż do zapaści włącznie. Jest to uzależnienie fizyczne. Towarzyszy mu uzależnienie psychiczne, które charakteryzuje brak zainteresowania czymkolwiek poza zaspokojeniem potrzeby narkotyku. Objawia się apatią, pasywnością, sennością, utratą świadomości, oszołomieniem, spowolnieniem reakcji. Prócz bólu fizycznego i psychicznego narkoman odczuwa jeszcze ból społeczny. Wygląd zewnętrzny i zachowanie narkomana prowadzą do osłabienia i zniszczenia więzi społecznych, skazując go na samotność i konieczność przebywania w środowisku osób podobnych do siebie. Własne cierpienia i współczucie otoczenia mogłyby wpłynąć na próbę zmiany tego stanu, gdyby takiej próbie towarzyszyła silna wola powrotu do zdrowia. Na przeszkodzie często stoi charakterystyczna dla tej choroby destrukcja psychiki, tj. właśnie brak woli, zagubienie, izolacja, niezaradność oraz poczucie braku konsekwencji, bycia manipulowanym, niespełnienia swoich ról rodzicielskich. Wszystkie potrzeby, są podporządkowane narkomanowi, a pozostali członkowie stają się osobami współzależnymi.

W związku z tym tak ważne jest wspieranie programów profilaktycznych adresowanych do rodziców, propagujących postawy abstynenckie wśród dzieci i młodzieży i uświadamiających ryzyko związane z używaniem narkotyków.

Zgodnie z zapisem rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 roku w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. z 2003, Nr 26, poz. 226 z późniejszymi zmianami), prowadzone są działania profilaktyczne we wszystkich placówkach oświatowych na terenie Będzina. Skierowane, są one zarówno do uczniów, jak i rodziców. Poniższa tabela obrazuje podjęte przedsięwzięcia:

Szkoły	Rodzaj podejmowanych działań profilaktycznych	Adresaci
Szkoła Podstawowa nr 1	Przeprowadzenie szkolenia pt. „Dopalacze i inne środki psychoaktywne – jak nie ulegać złudzeniom i reagować na czas”.	32 nauczycieli
Szkoła Podstawowa nr 4	Przeprowadzenie zajęć dot. Zdrowego stylu życia oraz współczesnych zagrożeń, w tym narkomanii.	uczniowie klas I-VI (286 uczniów)
	Zorganizowanie cyklu spotkań dla uczniów pt. „Asertywność – czy potrafisz powiedzieć NIE?”	uczniowie klas V (34 uczniów)

	<p>Przeprowadzenie zajęć warsztatowych pt. „Narkotyki i co dalej?” oraz projekcja filmu „Dopalacze niszczą życie”.</p> <p>Przeprowadzenie kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”.</p> <p>Udział nauczycieli w szkoleniu dot. Substancji psychoaktywnych oraz metod wczesnej profilaktyki.</p> <p>Spotkanie z przedstawicielem Wydziału Kryminalnego KW w Katowicach, na temat: „Jak środki odurzające i dopalacze wpływają na zachowania patologiczne dzieci i młodzieży w szkole?”.</p>	<p>uczniowie klas VI (42 uczniów)</p> <p>uczniowie i rodzice</p> <p>wszyscy nauczyciele</p> <p>3 nauczycieli</p>
<p>Szkoła Podstawowa nr 6</p>	<p>Stworzenie bazy danych województwa śląskiego i lokalnych na temat instytucji udzielających specjalistycznej pomocy (zagrożenia związane z narkomanią).</p> <p>Przeprowadzenie na lekcjach wychowawczych w klasach IV-VI pogadanek dotyczących zagrożeń związanych z uzależnieniami, a w klasach I-III dotyczących zdrowego stylu życia.</p> <p>Prowadzenie z uczniami klas VI zajęć edukacyjnych z cyklu „Lekcje przestrogi”.</p> <p>Przeciwdziałanie skrajnym formom niedostosowania społecznego i zagrożenia niedostosowaniem poprzez opiniowanie do sądu, konsultacje z kuratorem, monitorowanie realizacji obowiązku szkolnego oraz współpracę z Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną w Będzinie.</p> <p>Spotkanie z pracownikiem Straży Miejskiej w Będzinie, na temat: „Bezpieczna droga do szkoły”.</p> <p>Prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych dla uczniów z rodzin zagrożonych problemem alkoholowym (w tym narkomanii).</p> <p>Przystąpienie do akcji „Zdrowie na talerzu”.</p> <p>Spotkanie dziewcząt klasy VI z prelegentką Działu Profilaktyki i Edukacji Procter & Gamble.</p> <p>Spotkanie nt. Dopalaczy z pracownikiem Straży Miejskiej w ramach pedagogizacji rodziców.</p> <p>Zorganizowanie przez wychowawców klas</p>	<p>uczniowie klas IV-VI (68 uczniów)</p> <p>uczniowie klas I-III (100 uczniów)</p> <p>18 uczniów</p> <p>wszyscy uczniowie</p> <p>uczniowie klas I (37 uczniów)</p> <p>2 x 10 uczniów</p> <p>wszyscy uczniowie</p> <p>uczniowie klasy VI</p> <p>uczniowie klasy VI</p> <p>rodzice uczniów</p>

	<p>pogadanki z rodzicami nt. profilaktyki uzależnień.</p> <p>Doskonalenie nt. Substancji uzależniających (Jak przeciwdziałać uzależnieniom – Śląski Kongres Oświaty).</p>	3 nauczycieli
Szkoła Podstawowa nr 8	<p>Przeprowadzenie z uczniami klas I-VI zajęć dotyczących zdrowego stylu życia oraz współczesnych zagrożeń w tym narkomanii.</p> <p>Udział w ogólnopolskiej kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”.</p> <p>Zorganizowano dla rodziców prelekcję dotyczącą substancji psychoaktywnych w tym dopalaczy.</p>	<p>302 uczniów</p> <p>wszyscy uczniowie z rodzicami</p> <p>rodzice uczniów klas IV-VI</p>
Szkoła Podstawowa nr 10	<p>Przeprowadzenie warsztatów profilaktycznych wraz ze spektaklem pt. „Retusz”.</p> <p>Zorganizowanie dla rodziców prelekcji dotyczącej środków psychoaktywnych (dopalaczy).</p> <p>Przeprowadzenie zajęć profilaktycznych w klasach V i VI prowadzonych przez pedagoga (2 godziny lekcyjne) wraz z prelekcją filmu profilaktycznego i pogadanką.</p> <p>Organizacja zajęć profilaktycznych w ramach programu pt. „Cukierki”(8 godzin).</p> <p>Przeprowadzenie rozmów dyscyplinujących z funkcjonariuszami Referatu ds. Przestępczości Nieletnich.</p> <p>Udział w ogólnopolskiej kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”.</p> <p>Udział nauczycieli w szkoleniu na temat narkomanii.</p>	<p>156 uczniów</p> <p>rodzice uczniów</p> <p>103 uczniów</p> <p>10 uczniów</p> <p>wskazani uczniowie przez pedagoga</p> <p>wszyscy uczniowie</p> <p>3 nauczycieli</p>
Szkoła Podstawowa nr 11	<p>Zorganizowanie zajęć profilaktycznych z pedagogiem szkolnym w ramach programu autorskiego pedagoga szkolnego „Wygaszanie niepożądanych zachowań wśród uczniów klas I-VI” - temat zajęć w klasach IV „Uzależnienie to też choroba – porozmawiajmy o współczesnych uzależnieniach”, temat zajęć w klasach VI „Czy naprawdę warto rujnować sobie życie – nowe narkotyki czy znasz prawdę o dopalaczach?”.</p> <p>Udział uczniów klas I-III w przedstawieniu profilaktycznym dotyczącym szkodliwości zażywania substancji psychoaktywnych „Zbójnicki kapelusik”.</p>	<p>uczniowie klas I-VI</p> <p>uczniowie klas I-III</p>

	<p>Udział uczniów klas IV-VI w przedstawieniu dot. szkodliwości zażywania substancji psychoaktywnych „Retusz”.</p> <p>Zorganizowanie zajęć profilaktycznych dla uczniów klas VI z funkcjonariuszem Komendy Powiatowej Policji w Będzinie Wydziału ds. Nieletnich dotyczących szkodliwości zażywania dopalaczy.</p> <p>Zorganizowanie dla rodziców spotkania w ramach „Popołudniowej szkoły dla rodziców” z funkcjonariuszem Komendy Powiatowej Policji w Będzinie pt. „Nowe narkotyki – dopalacze”.</p> <p>Spotkanie rodziców z zawodowym kuratorem sądowym w ramach „Popołudniowej szkoły dla rodziców” – pt. „Odpowiedzialność rodziców za czyny swoich dzieci”.</p> <p>Przedstawienie Radzie Rodziców prezentacji na temat „Narkotyki w zasięgu ręki”.</p> <p>Projekcja filmu „Pod murem”.</p> <p>Przeprowadzenie badania ankietowego „Młodzi i substancje psychoaktywne”.</p> <p>Zorganizowanie akcji ulotkowej na temat: „W zdrowym ciele zdrowy duch” oraz „Narkotyki zabijają”.</p> <p>Udział nauczycieli w szkoleniu na temat narkomanii.</p>	<p>uczniowie klas IV-VI</p> <p>uczniowie klas VI</p> <p>rodzice uczniów klas VI</p> <p>rodzice uczniów klas IV-V</p> <p>Rada Rodziców</p> <p>uczniowie klas IV-VI</p> <p>uczniowie klas VI</p> <p>uczniowie klas I-VI</p> <p>wszyscy nauczyciele</p>
Gimnazjum nr 1	<p>Pzeprowadzenie 39 godzin zajęć dla uczniów nt. „Narkotyki – mity i prawda”, „Dziękuję, nie biorę”, „Uzależnienia wśród młodzieży”, „Uwierz w siebie”, „Dopalacze – co to takiego?”, „Asertywność – sztuka mówienia nie”, „Jak zdrowo i bezpiecznie żyć”, „O zdrowym wypoczynku”, „Profilaktyka walki z uzależnieniami”, „Czuję się bezpiecznie – bądź sobie przyjacielem”, „Bezpieczne i konstruktywne spędzanie czasu wolnego”, „Naucz się mówić nie”, „Być dorosłym – być odpowiedzialnym”, „Szkodliwość używania nakotyków i dopalaczy”, „Sposoby radzenia sobie ze stresem”, „Zagrożenia cywilizacyjne – mechanizm uzależnień”, „AIDS – uwaga”, „Zajęcia na temat dopalaczy”, „Dopalacze i inne środki psychoaktywne”, „Profilaktyka uzależnień – żyję bez wspomagaczy”, „Jak żyć bezpiecznie?”, „Kiedy mnie namawiają – odmawiam”, „Profilaktyka uzależnień – nadążam za światem bez wspomagania”,</p>	<p>uczniowie klas I-III (ok. 280 uczniów)</p>

	<p>„Profilaktyka uzależnień – potrafię się bawić bez wspomagania”, „Higiena osobista – dbanie o zdrowie ciała i umysły”.</p> <p>Zorganizowanie projekcji filmów pt.: „Oni”, „Dziękuję nie biorę”, „Skazany na bluesa” (4 godziny).</p> <p>Przeprowadzenie spotkania edukacyjno-profilaktycznego z przedstawicielem Straży Więziennej(1 godzina).</p> <p>Przeprowadzenie z policjantem spotkania poświęconego profilaktyce uzależnień od substancji psychoaktywnych, w tym dopalaczy i narkotyków (1 godzina).</p> <p>Realizacja projektu „Lęki współczesności w świecie dziecka”(5 godzin).</p> <p>Zorganizowanie zajęć poświęconych m.in. Asertywności w ramach realizowanego przez Centrum Komunikacji i Mediacji Dialog z Dąbrowy Górniczej projektu „Ryzyko pod kontrolą, czyli szkolne grupy liderów” (4 godziny).</p> <p>Spotkanie z dietetykiem Centrum Dietetycznego Natur Mouse z Będzina dotyczące zasad zdrowego stylu życia i odżywiania (1 godzina).</p> <p>Przeprowadzenie szkoleń i konferencji: „Odurzenie – nadużywanie leków bez recepty przez młodzież”, „Smaki życia, czyli debata o dopalaczach”, „Dopalacze, wypalacze – groźne narkotyki”.</p> <p>Udział psychologa szkolnego w konferencjach szkoleniowych pt.: „Profilaktyka uzależnień od substancji psychoaktywnych”, „Konsekwencje psychofizyczne używania środków psychoaktywnych”.</p>	<p>uczniowie klas I-III</p> <p>uczniowie klas III</p> <p>uczniowie klasy I</p> <p>uczniowie klas II c, II d, III a, III b, III c</p> <p>uczniowie klas II b i II d</p> <p>uczniowie klas II b i II d</p> <p>pedagog i psycholog szkolny</p> <p>psycholog szkolny</p>
Gimnazjum nr 3	<p>Przeprowadzenie z uczniami grupy socjoterapeutycznej zajęć profilaktyczno-edukacyjnych w formie debaty interaktywnej z wykorzystaniem filmu „Narkotyki i ja”.</p> <p>Rozprowadzenie wśród nauczycieli oraz uczniów materiałów edukacyjnych przestrzegających przed niebezpieczeństwami zażywania substancji psychoaktywnych.</p> <p>Zorganizowanie warsztatów edukacyjnych</p>	<p>uczniowie klas I i II</p> <p>wszyscy uczniowie</p> <p>wszyscy uczniowie</p>

wykorzystujących film „Lekcje przestrogi”.	
Przekazanie rodzicom ulotek informacyjno – edukacyjnych „Niech to Cię obchodzi i nic nie jest obojętne”.	rodzice gimnazjalistów
Przeprowadzenie prelekcji pt: „Odpowiedzialność karna nieletnich”.	uczniowie klas III
Przeprowadzenie rozmów profilaktyczno – ostrzegawczych z uczniami przez funkcjonariuszy z Referatu ds. Przystępności Nieletnich z KPP w Będzinie.	wszyscy uczniowie
Udział uczniów klasy III w prelekcji profilaktycznej pt. :„Profilaktyka dojrzewania”.	uczniowie klasy IIIa
Udział młodzieży w konkursach organizowanych w ramach kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”.	wszyscy uczniowie
Zorganizowanie zajęć wychowawczych na temat motywacji do współpracy z innymi oraz chęci udzielania i przyjmowania pomocy z wykorzystaniem ulotek profilaktycznych.	uczniowie klas I i II
Zorganizowanie warsztatów na temat: „Jak poradzić sobie ze stresem”.	uczniowie klas III
Udział młodzieży w programie profilaktycznym „NOE” realizowanym przez terapeutów ze Śląskiego Centrum Profilaktyki i Psychoterapii w Katowicach.	wszyscy uczniowie
Uczestnictwo gimnazjalistów w programie profilaktyki uzależnienia od komputera: „Zaplątani w sieci”. Program realizowany był również przez specjalistów ze Śląskiego Centrum Profilaktyki i Psychoterapii w Katowicach.	uczniowie klasy II
Uczniowie gimnazjum wzięli udział w marszu profilaktycznym z okazji Dnia bez Papierosa.	wszyscy uczniowie
Przeprowadzenie zajęć z profilaktyki uzależnień z wykorzystaniem filmów edukacyjnych pt.:„Lekcje przestrogi” oraz „Zagrożenia cywilizacyjne”.	wszyscy uczniowie
Przeprowadzenie prelekcji na temat środków uzależniających przez funkcjonariusza policji z KPP w Będzinie.	uczniowie, nauczyciele
Realizacja projektu „Ryzyko pod kontrolą – Gimnazjalne Grupy liderów” we współpracy ze Stowarzyszeniem Centrum Komunikacji	uczniowie klasy II b

		i Mediacji „Dialog” w Dąbrowie Górniczej. Udział nauczycieli w szkoleniu na temat narkomanii.	2 nauczycieli
Miejski Zespół Szkół nr 1		Przeprowadzenie warsztatów dotyczących umiejętności skutecznego odmawiania. Realizacja programów edukacyjnych, tj.: „Lekcje przestrogi”, „Nie zamykaj oczu”. Przygotowanie gazetki informacyjnej z zakresu przeciwdziałania narkomanii. Zorganizowanie zajęć edukacyjnych o charakterze profilaktycznym z zakresu substancji psychoaktywnych, ze szczególnym uwzględnieniem dopalaczy. Zorganizowanie spotkania dla rodziców uczniów gimnazjum dot. dopalaczy. Przeprowadzenie szkolenia z zakresu informacji o dopalaczach.	uczniowie klas VI uczniowie klas gimnazjalnych wszyscy uczniowie uczniowie I-III klas gimnazjum rodzice uczniów gimnazjum 10 nauczycieli
Miejski Zespół Szkół nr 2		Przeprowadzenie prelekcji ze specjalistą Śląskiego Centrum Profilaktyki na temat: „Uzależnienie? Przecież nie Ja!”. Zorganizowanie zajęć socjoterapeutycznych o tematyce profilaktycznej. Udział w kampanii: „Zachowaj Trzeźwy Umysł” oraz „Dopalacze – wypalacze, groźne narkotyki”. Współpraca z instytucjami realizującymi zadania profilaktyczne: Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Ośrodkiem Wspierania Dziecka i Rodziny, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Sądem Rodzinnym, Policją. Zorganizowanie konkursu plastycznego i literackiego o tematyce profilaktycznej. Udział nauczycieli w szkoleniach poświęconych przeciwdziałaniu narkomanii „Odurzenie – nadużywanie przez młodzież leków bez recepty”, „Smak życia, czyli debata o dopalaczach”, „Młodzież, zdrowie a środki psychoaktywne”. Zorganizowanie spotkania informacyjno-edukacyjnego dla rodziców na temat profilaktyki uzależnień.	uczniowie klas II uczniowie I i II klas szkoły podstawowej wszyscy uczniowie wszyscy uczniowie wszyscy uczniowie 61 nauczycieli 474 rodziców

	<p>Udział szkoły w Wojewódzkim Konkursie o charakterze profilaktycznym „PROFORMA” - „Eko Mocarz”.</p> <p>Udział nauczycieli w projekcie profilaktycznym „Lęki współczesności w świecie dziecka”.</p>	<p>wszyscy uczniowie</p> <p>61 nauczycieli</p>
Miejski Zespół Szkół nr 3	<p>Przeprowadzenie w ramach godzin wychowawczych oraz zajęć z psychologiem szkolnym pogadańk profilaktycznych (25 zajęć).</p> <p>Zorganizowanie warsztatów profilaktycznych.</p> <p>Zorganizowanie spotkania o tematyce profilaktycznej z przedstawicielem Służby Więziennej.</p> <p>Udział w prezentacji dotyczącej zgubnego wpływu środków psychoaktywnych na organizm człowieka.</p> <p>Podczas corocznego Tygodnia Promocji Zdrowia propagowane były treści dotyczące zdrowego stylu życia.</p> <p>Udział pedagoga i psychologa w konferencji o charakterze profilaktycznym organizowanej przez Polskie Towarzystwo Terapii Poznawczej i Behawioralnej Dzieci, Młodzieży i Rodzin oraz Centrum Diagnostyki i Terapii ADHD.</p>	<p>300 uczniów</p> <p>120 uczniów gimnazjum</p> <p>uczniowie gimnazjum</p> <p>uczniowie klas III gimnazjum</p> <p>wszyscy uczniowie</p> <p>2 pracowników szkoły</p>
Miejski Zespół Szkół nr 4	<p>Przeprowadzenie zajęć z profilaktyki uzależnień dot. przeciwdziałania narkomanii.</p> <p>Zorganizowanie spotkań informacyjno – edukacyjnych dla rodziców.</p> <p>Udział w szkoleniu dotyczącym przeciwdziałania narkomanii.</p> <p>Przeprowadzenie w klasach gimnazjalnych przez funkcjonariuszy policji pogadanki na temat odpowiedzialności karnej nieletnich.</p>	<p>135 uczniów gimnazjum</p> <p>rodzice uczniów gimnazjum</p> <p>4 nauczycieli</p> <p>uczniowie klas gimnazjum</p>

Z informacji uzyskanych od Dyrektorów będińskich placówek oświatowych wynika, iż na terenie żadnej ze szkół nie odnotowano ani jednego przypadku ucznia będącego pod wpływem substancji psychoaktywnych.

W celu przeprowadzenia oceny zachowań ryzykownych młodzieży, cyklicznie prowadzony jest monitoring tego zjawiska. Do najczęstszych zachowań ryzykownych zalicza się:

- palenie tytoniu, picie systematyczne alkoholu, upijanie się,

- używanie narkotyków, leków psychotropowych,
- przedwczesną aktywność seksualną,
- zachowania agresywne, stosowanie przemocy,
- drobne przestępstwa, czyny chuligańskie, wandalizm,
- zaniedbywanie obowiązków szkolnych, wagary,
- ucieczki z domu.

Do najpopularniejszych badań o zasięgu międzynarodowym zaliczyć można: Międzynarodowe badania zachowań zdrowotnych młodzieży szkolnej (HBSC) oraz Europejski program badań ankietowych w szkołach na temat używania alkoholu i narkotyków (ESPAD). Z badań wynika, że narkotyki nie są substancjami, po które sięga większość uczniów. Część z nich poprzestaje na eksperymentach z narkotykami, a tylko nieznaczny procent zażywa je więcej niż dwa razy w ciągu całego życia. Eksperymentowanie polega na nieplanowanym i sporadycznym zażywaniu substancji odurzających w niewielkich ilościach. Wyjątkiem jest marihuana i haszysz, do których używania częściej niż dziesięć razy w ciągu roku przyznaje się co dziesiąty badany.

Wyniki badań ESPAD z 30 listopada 2015 roku wskazują na znacznie niższy poziom rozpowszechniania używania substancji nielegalnych, niż legalnych, szczególnie alkoholu i tytoniu. Większość badanych nigdy po substancje nielegalne nie sięgała. Wśród tych, którzy mają za sobą takie doświadczenia większość stanowią osoby, które co najwyżej eksperymentowały z marihuaną lub haszyszem. Chociaż raz w ciągu całego życia używało tych substancji 24,3% uczniów trzecich klas szkół gimnazjalnych i 37,3% uczniów drugich klas szkół ponadgimnazjalnych. Na drugim miejscu pod względem rozpowszechniania wśród substancji nielegalnych jest amfetamina – ok. 4,6% wśród uczniów gimnazjum i 8,3% wśród uczniów szkół wyższego poziomu.

Okazjonalne używanie substancji nielegalnych, czego wskaźnikiem jest używanie w czasie ostatnich 12 miesięcy, także stawia przetwory konopi na pierwszym miejscu pod względem rozpowszechniania. W klasach trzecich gimnazjów używa tego środka 19% uczniów, w klasach drugich szkół ponadgimnazjalnych 32%. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem 10% uczniów klas trzecich gimnazjów i 15% uczniów klas drugich szkół ponadgimnazjalnych używało marihuany lub haszyszu.

Zarówno eksperymentowanie z substancjami nielegalnymi, jak ich okazjonalne używanie jest bardziej rozpowszechnione wśród chłopców niż wśród dziewcząt.

Na przestrzeni ostatnich lat skala występowania problemu odurzania i uzależnienia od narkotyków pozostaje na względnie stabilnym poziomie. Zmieniają się rodzaje substancji psychoaktywnych i wzorce ich przyjmowania. Z analizy badania wynika, że młodzież coraz częściej sięga po środki, których stosowanie nie wymaga iniekcji ani tzw. „wciągania”. Prawne ograniczenia obrotu „dopalaczami” miały wpływ na upowszechnienie nowych wzorców rozrywki

i podjęcie przez młodzież poszukiwań środków zastępczych zmieniających świadomość. Legalne pochodzenie środków dostępnych w aptece oraz niska cena stanowi o ich atrakcyjności, szczególnie dla najmłodszych użytkowników. Do głównych powodów odurzania się lekami zaliczyć należy: ciekawość, poszukiwanie nowych doznań, potrzeba rozrywki, podążanie za modą i chęć ucieczki od rzeczywistości. Przeprowadzone wśród młodzieży badania pozwoliły na wyodrębnienie dwóch wzorców zachowań, charakteryzujących używanie leków w celach pozamedycznych. Dla jednej grupy leki z uwagi na łatwą dostępność, legalność i przewidywany efekt stanowią używkę pierwszego wyboru stosowaną do odurzania się. Dla drugiej grupy leki dostępne bez recepty, są używane w zastępstwie właściwej substancji narkotycznej, często dużo droższej i nielegalnej, jak np. amfetamina.

Zażywanie substancji psychoaktywnych często prowadzi do zachowań agresywnych, gwałtownych oraz sprzyjających popełnieniu przestępstw z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Z danych Komendy Powiatowej Policji z Wydziału Prewencji w Będzinie wynika, iż w 2015 roku odnotowano 42 interwencje oraz zatrzymano 56 osób w związku z łamaniem ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Komenda Powiatowa Policji informuje, iż w zakresie przeciwdziałania narkomanii zostało przeszkolonych 5 funkcjonariuszy, a także przeprowadzono 16 spotkań z dziećmi, młodzieżą, rodzicami, jak również z nauczycielami oraz pedagogami szkół mieszczących się na terenie Będzina. Spotkania dotyczyły zjawiska, jakim jest problem z substancjami psychoaktywnymi w postaci narkotyków oraz dopalaczy.

Informacji na temat narkomanii dostarczają także dane statystyczne leczenia psychiatrycznego. Wydział Polityki Społecznej i Działalności Gospodarczej wystosował 46 zapytań do placówek zdrowotnych świadczących usługi medyczne osobom uzależnionym od narkotyków na terenie województwa śląskiego, z tego 17 z nich odesłało odpowiedź w zakresie leczenia mieszkańców Będzina. W 2015 roku odnotowano niewielką liczbę mieszkańców Będzina, którzy podjęli leczenie w związku z uzależnieniem od narkotyków. W sumie z usług świadczonych w placówkach stacjonarnych i ambulatoryjnych z terenu województwa śląskiego, zajmujących się terapią i poradnictwem skorzystało łącznie 11 osób z terenu Będzina:

- a) Zespół Wojewódzkich Przychodni Specjalistycznych w Katowicach (4 osoby, w tym 2 kobiety),
- b) Centrum Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień FAMILIA w Gliwicach (1 mężczyzna),
- c) Powiatowy Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Będzinie (2 mężczyzn),
- d) Poradnia Terapii Uzależnień od Substancji Psychoaktywnych i Współuzależnień w Chorzowie (4 mężczyzn).

W Powiatowym Zespole Zakładów Opieki Zdrowotnej w Będzinie nie odnotowano w zeszłym roku ani jednego zgonu z tytułu zażywania narkotyków.

Badania jakościowe wśród narkomanów w województwie śląskim dostarczają informacji na temat sytuacji życiowej tej grupy osób. Nie wszyscy problemowi użytkownicy narkotyków, są wykluczeni społecznie. Są to również osoby posiadające dochody z wykonywanej pracy, mające rodziny, mieszkania. Do marginalizacji dochodzi po pewnym, niekiedy dość długim czasie regularnego używania narkotyków. Pozytywne znaczenie może mieć tu wsparcie udzielane zarówno przez najbliższych, jak i przez instytucje oraz podejmowanie leczenia. Nie zawsze marginalizacja społeczna jest efektem zażywania narkotyków, niekiedy leży u podstaw problemu narkotykowego. Część problemowych użytkowników rekrutuje się ze środowisk zmarginalizowanych. Sytuacja życiowa osób zażywających narkotyki w zastrzykach jest najtrudniejsza: odrzucenie przez rodzinę, brak wsparcia, bezdomność, brak stałych środków utrzymania.

Problem narkomanii powiązany z niemożnością pełnienia określonych ról społecznych i samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie jest, zgodnie z literą prawa, powodem przyznawania pomocy społecznej. W 2015 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Będzinie objął pomocą społeczną ogółem 4240 mieszkańców miasta, którym przyznano pomoc finansową na kwotę 5 273 435,81 złotych, w tym 16 osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu narkomanii otrzymało 24 732,50 złotych. Stanowili oni zaledwie 0,25% wszystkich podopiecznych Ośrodka Pomocy. Duże znaczenie w procesie przeciwdziałania narkomanii i ograniczaniu szkód społecznych i zdrowotnych ma praca socjalna. Bez niej nie ma faktycznej reintegracji społecznej osób z problemem uzależnienia. Używanie narkotyków jest zjawiskiem złożonym, niejednorodnym i dynamicznym. Co jakiś czas pojawiają się nowe trendy na scenie narkotykowej i jednocześnie zanikają inne wzory zachowań. Utrata zainteresowania danym środkiem powoduje poszukiwanie nowych, innych specyfików. Termin dopalacze używany slangowo tylko w Polsce określa środki dopingujące dla sportowców, rozmaite odżywki czy nawet napoje energetyzujące. Wachlarz znaczeń tego słowa jest bardzo szeroki. Obecnie najczęściej używa się go potocznie dla nazwania grupy różnych substancji lub ich mieszanek o rzekomym bądź faktycznym działaniu psychoaktywnym, nie znajdujących się na liście substancji kontrolowanych przepisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Dopapalacze najczęściej przyjmują postać suszu do palenia i pigułek. Sprzedaż dopalaczy odbywa się za pośrednictwem internetu lub sieci wyspecjalizowanych sklepów, nazywanych smart drugs. Dopapalacze działają stymulująco bądź psychodelicznie czy halucynogennie.

Głównym zadaniem przyjętego dla Będzina Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014 – 2020 było określenie działań zapobiegających zjawisku narkomanii oraz niwelowanie następstw uzależnień od środków narkotycznych.

Realizując zadania wpisane w program, w 2015 roku podejmowane były głównie działania

o charakterze profilaktycznym skierowane zarówno do dzieci i młodzieży, jak i ich opiekunów. Wspierano przedsięwzięcia zwiększające kompetencje wychowawcze rodziców uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych, poprzez zorganizowanie szkolnych zebrań na temat niebezpieczeństw zdrowotnych i społecznych związanych z używaniem środków odurzających. Uczniowie mieli okazję uczestniczyć w spotkaniach edukacyjnych organizowanych przy współpracy z Komendą Powiatową Policji w Będzinie oraz warsztatach prowadzonych z terapeutami Śląskiego Centrum Profilaktyki. Wzmacniano także rozwój zawodowy nauczycieli, biorących udział w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania narkomanii.

Ograniczając szkody zdrowotne i społeczne osób uzależnionych od narkotyków i zagrożonych uzależnieniem świadczona była raz w tygodniu przez trzy godziny zegarowe pomoc w postaci konsultacji indywidualnych w punkcie konsultacyjno – informacyjnym mieszczącym się w Szkole Podstawowej nr 10 w Będzinie. Na przestrzeni 2015 roku z konsultacji skorzystało ogółem 45 osób, z tego 8 osób trafiło do ośrodków stacjonarnych, a 5 zostało skierowanych do Schroniska dla Osób Bezdomnych. Osoba prowadząca konsultacje otrzymała z tego tytułu wynagrodzenie w wysokości 9 120 złotych. Podejmując działania edukacyjno – informacyjne zwiększające świadomość mieszkańców o możliwości uzyskania bezpłatnych porad i wsparcia wydrukowane zostały plakaty wskazujące adres i godziny funkcjonowania punktu konsultacyjnego, świadczącego pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemem narkomanii.

Jednocześnie gmina po raz kolejny zgłosiła akces do udziału w ogólnopolskiej kampanii „Narkotyki? To mnie nie kręci”. Pozyskane w ramach akcji materiały kompleksowo omawiały problem narkomanii, nie uciekając się ani do nadmiernego straszenia konsekwencjami, ani do banalizujących uproszczeń. Przekaz adresowany do młodzieży opierał się na uświadomieniu mechanizmu wpadania w nałóg oraz osobistych i społecznych konsekwencji uzależnienia od narkotyków. Rodzicom przedstawiono wiedzę na temat wielu rodzajów substancji psychoaktywnych oraz podkreślono wagę budowania zdrowych więzi w rodzinie.

Jednym z realizatorów działań o charakterze profilaktyki selektywnej w zakresie przeciwdziałania narkomanii była Miejska Świetlica Środowiskowa w Będzinie, prowadząca zajęcia edukacyjne dla 30 podopiecznych szkół podstawowych. W ramach odbytych spotkań poruszane były zagadnienia dotyczące zagrożeń i konsekwencji zażywania środków odurzających. Temat narkotyków pojawiał się także w ramach stałej realizacji programów profilaktycznych prowadzonych w grupach socjoterapeutycznych, adresowanych dla dzieci pochodzących ze środowiska dotkniętego problemem alkoholowym.

W ramach „Popołudniowej szkoły dla rodziców” w Szkole Podstawowej nr 11 zostały przeprowadzone spotkania rodziców z zawodowym kuratorem sądowym oraz funkcjonariuszem Komendy Powiatowej Policji w Będzinie na tematy tj.: „Nowe narkotyki - dopalacze”,

„Odpowiedzialność rodziców za czyny swoich dzieci”.

Odpowiednie umiejętności, wiedza i integracja w działaniu, są warunkiem właściwego wykonywania wszystkich zadań w dziedzinie profilaktyki i rozwiązywania problemów narkomanii.

W ramach zwiększenia interwencji prawno – administracyjnych podejmowanych wobec rodziny na skutek pojawienia się w niej narkotyków, gmina kontynuowała czynności o charakterze interdyscyplinarnym. Omówiono i zaktualizowano procedury postępowania pomiędzy instytucjami, świadczącymi wsparcie osobom uzależnionym i współuzależnionym od środków psychoaktywnych w zakresie szybkiego obiegu informacji i kompleksowej pomocy. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej diagnozował rodziny i osoby pod kątem występującej sytuacji materialno – bytowej, udzielając wsparcia finansowego, Komenda Powiatowa Policji podejmowała interwencje wobec łamania przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Na działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów narkomanii zabezpieczono w budżecie miasta na 2015 rok kwotę 15 000 złotych, z tego wydatkowano 9 120 złotych. Fundusze zostały wyodrębnione z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

Problem nadużywania substancji uzależniających jest o tyle poważny, że większość osób, które ich używają nie leczy się, a nawet nie zdaje sobie sprawy z tego, jak poważne ma problemy ze zdrowiem. Uzależnienie od substancji psychoaktywnych rodzi szereg problemów zdrowotnych dla człowieka. Wszystko to prowadzi do obniżenia jakości życia i jego skrócenia. Uzależnienia, są przyczyną niebagatelnych szkód społecznych. Na poziomie funkcjonowania rodziny prowadzą do poważnych problemów natury emocjonalnej i ekonomicznej. Na poziomie społeczeństw prowadzą do rosnących kosztów opieki medycznej, powiększania się grupy osób chorych i niepełnosprawnych. Około 50% wszystkich samobójstw popełnianych jest pod wpływem substancji psychoaktywnych, a do więcej niż połowy śmiertelnych wypadków drogowych przyczynia się osłabienie zdolności motorycznych kierowców z powodu alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych.

Jak widać, zjawisko używania narkotyków przez poszczególne jednostki ma z reguły także określone negatywne konsekwencje dla ich najbliższego otoczenia oraz zakłóca prawidłowe funkcjonowanie całego społeczeństwa rodząc dlań szereg szkód i kosztów. Dlatego też używanie narkotyków nie może być kwestią społecznie obojętną.